

teaa, että sellaisissa kieliyhteisöissä, joilla on jo vuosisatainen kirjallinen traditio, on tällä hetkellä turha väitellä siitä, onko puhekieli kirjakielen verrattuna primaarinen vai päinvastoin. Tällaisella pohdiskelulla on kielihistoriallista mielenkiintoa, mutta ei sanottavaa merkitystä nykyhetken todellisuudessa. Kumpikin kuuluu samalla tavoin tuohon todellisuuteen. Jokaisen pitäisi nykyisin pystyä sekä puhumaan että kirjoittamaan kieltä mahdollisimman hyvin. Nykyajan kommunikoinnissa on erittäin tärkeää se, että pysymme tchokkaasti ja luontevasti »kääntämään» kirjoitettua kieltä puhekieleksi, ts. lukemaan tai tulkitsemaan tekstiä, ja myös päinvastoin. Tämän elintärkeän taidon opettamisen on ennen muuta oltava koulun tehtävä. Se edellyttää kuitenkin kirjakielen analysoinnin lisäksi myös puhekielen perinpohjaista lingvististä tutkimista ja näiden kahden kielimuodon tarkkaa keskinäistä vertailua.

Karl-Hampus Dahlstedtin murteita käsittelevä artikkeli kuuluu kirjan laajimpiin. Määriteltyään aluksi, mitä murteilla tarkoitetaan, Dahlstedt keskittyy selvittämään niitä mahdollisuuksia, joita murteiden olemuksen ja erojen huomioon ottaminen ja hyväksi käyttäminen tarjoavat lukion äidinkielenopetukselle. Mielenkiintoista materiaalia on saatavissa sekä koululuokasta että kirjallisuudesta ja autenttisista murreäänitteistä, joita nykyisin on käytettävissä yllin kyllin. Dahlstedt itse havainnollistaa esitystään runsaan ja monipuolisen esimerkkimateriaalin avulla.

Carl-Eric Thorsin artikkeli on lyhyehkö, mutta samalla verraten perusteellinen esitys suomenruotsin erikoispiirteistä. Myös hänen esitystään havainnollistaa runsas ja hyvin valittu esimerkkimateriaali.

Esiteltävän kirjan yhdessätoista artikkelissa kahdeksan tunnettua tutkijaa ja eksperttiä opastavat lukijaa lingvistiikan uusien suuntausten jäljille. Kirja ei ehkä tarjoa kovin paljon uutta sellaiselle, joka on seurannut kielitieteen nopeaa kehi-

tystä. Samojen kansien välissä tarjotaan kuitenkin monipuolista ja keskeistä tietoa uudenaikaisesta lingvistiikasta, ja lähes jokaisen artikkelin lopussa olevat kirjallisuusluettelot opastavat lukijaa lisätietojen hankkimisessa. Erikseen kannattaa korostaa kirjan pedagogisia ansioita, joihin edellä on viitailtu.

Aimo Hakanen

Opas uuteen kielenopetukseen ja -tutkimukseen

W. A. BENNETT *Aspects of Language and Language Teaching*. Cambridge University Press 1969. 175 s.

Kielenopetuksen uudistamisesta käydään jatkuvasti kiivasta keskustelua. On selvää, että opettajat tarvitsevat hedelmällisen työskentelyn pohjaksi yleistajuista, uusiin tutkimustuloksiin perehdyttävää kirjallisuutta. Jo yhteisen termistön puute vie helposti keskustelulta pohjan. Kirjan tekijä, Cambridgen yliopiston soveltavan kielitieteen laitoksessa työskentelevä W. A. Bennett, tuntuu melko vakuuttuneelta opettajien tietämättömyydestä ja kielteisistä asenteista uutta kohtaan.

Kirjassa esitellään kahdeksassa luvussa kielen tehtävää ja tutkimusta, kielen oppimisen ja opetuksen teoriaa, kokeiden problematiikkaa, opetusmateriaalia ja uutta opetusvälineistöä. Teosta leimaa yleistajuisuuden ohella pyrkimys opetuksen ja tutkimuksen formaalisuuteen, objektiivisuuteen. Bennett toteaa johdonmukaisesti perinnäiset menetöt hyödyttömiksi. Liiallinen vakuuttelu kaiken uuden paremmuudesta kiusaa lukijaa.

Kielentutkimusta käsittelevät jaksot ovat ymmärrettävästi ylimalkaiset. Positiivisinta on termistön helppotajuinen esittely. Tekijä arvostelee traditionaalien kieliopin nimityksiä. Hän tähdentää modernin lingvistiikan keskittyvän muodollisiin kuvauksiin ja korostavan nimitysten

tilapäisluonnetta. Syntaksin osassa vertaillaan selkeästi ja helppotajuisesti strukturaalia ja generatiivia lauseanalyysia. Opettajille tarkoitetut käytännön ohjeet ovat hyödyllisiä, mutta niitä on turhan vähän.

Oppimista ja opetusta käsittelevä osa on tutkimuspuolta vankempi ja vakuuttavampi. Oppimisteorioiden esittelyyn ei tosin sisälly uutta ainesta. Oppimisprosessin tutkimiseen Bennett suositaa operationaaleja, objektiivisia menetelmiä. Opetuksen tehostamisesta ja kokeiden samoin kuin muun opetusmateriaalin laadinnasta annetaan runsaasti ohjeita. Pitkin kirjaa korostuu puhutun kielen primaarius opetuksessa. Tavoiteanalyysin tärkeydestä Bennett mainitsee useissa kohdin. Kiitettävän perinpohjaisesti ja asiantuntevasti esitellään audiovisuaalista materiaalia ja kielistudion käyttöä.

Kirja soveltunee lähinnä vieraiden kielten opettajille ja opiskelijoille. Parhaat puolensa se osoittaa käytännön ongelmien parissa, toisin sanoen opetusmateriaalin ja -välineistön esittelyssä. Teorioiden yksinkertaistaminen johtaa paikoin liiallisiin yleistyksiin. Vaikka kirjassa mainitut seikat eivät enää ole aivan uusia, ei kertaaminen haittaa.

Seija Aalto